

Особливості формування духовної картини світу у молоді в епоху інформаційно-високотехнологічного науково-технічного прогресу

Н.В. ПОЛІЩУК

Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне, Україна

Авторське резюме

У статті обґрунтовано необхідність формування духовної картини світу, зокрема антропокосмічної у молодого покоління на сучасному етапі розвитку багатокризового світового і, в тому числі, українського суспільства. Запропоновано визначення нових термінів: антропокосмічно-духовна картина світу, антропокосмічна духовність, антропокосмічний світогляд і ряду інших антропокосмічних понять та означень у сучасному філософсько-педагогічному дискурсі. Представлена модель формування антропокосмічно-духовної картини світу у молодого покоління в умовах інформаційно-високотехнологічного науково-технічного прогресу та авторське трактування її філософсько-освітньої, педагогічної та духовної сутності.

Доведено, що сформована у свідомості молоді людини антропокосмічно-духовна картина світу дозволить їй за умов невідворотного в недалекому майбутньому краху людської цивілізації, якщо вона не розв'яже нинішні глобально-цивілізаційні кризи і не уникне геокосмічних катастроф, зрозуміти сенс космічно-екзопланетного життя, яке буде безкласовим, а отже, безкризовим, безконфліктним, повноцінним та змістовним, антропокосмічно-високодуховним (божественним за М. Бердяєвим), а отже, прогресивним та практично вічним, як і життєдіяльність суспільства, яке складатиметься з таких антропокосмічно вихованих особистостей.

Розкрито загальноцивілізаційний сенс антропокосмічно-духовної картини світу, який полягає у вирішенні проблеми вибору життєвих стратегій людства, пошуку нових шляхів цивілізаційного розвитку, зокрема переселення антропокосмічно-свідомої частини людства на екзопланети космосу з метою збереження генофонду людства і створення людської космічно-екзопланетної цивілізації. Показано, що традиційна духовність не в змоззі забезпечити розв'язання цих цивілізаційних проблем. Вона вже нині може використовуватися лише, як первісна, початкова складова при формуванні антропокосмічної духовності.

Ключові слова: антропокосмічно-духовна картина світу; антропокосмічна духовність; антропокосмічна освіта; антропокосмічне виховання; інформаційно-високотехнологічний науково-технічний прогрес; космічно-інопланетна цивілізація; космічно-екзопланетна цивілізація

Features of formation spirituality pictures of the world in youth in in the era of information-highlytechnological scientific and technical progress

N.V. POLISCHUK

Rivne state humanitarian university, Rivne, Ukraine

Abstract

In clause necessity of formation of a spiritual picture of the world, anthropocosmos at young generation at the present stage of development much crisis world and, including, the Ukrainian society is proved. In the article the necessity of formation of anthropocosmos-spiritual picture of the world at young generation at the present stage of development bagalicious the world and, in particular, of the Ukrainian society. The proposed definition of new terms: anthropocosmos is a spiritual picture of the world, anthropocosmic spirituality, anthropocosmic worldview and other anthropocentric concepts and definitions in contemporary philosophical and pedagogical discourse. The presented model of the formation of anthropocosmos-spiritual worldview of the young generation in the information and high-tech scientific and technical progress and the author's interpretation of its philosophical, educational, pedagogical and spiritual essence.

It is proved, that having generated in consciousness of the young man a anthropocosmos-spiritual picture of the world, will allow it in conditions of inevitable crash in the near future of a human civilization, if it will not solve present global-civilizational crises and will not avoid geocosmic accidents, to understand sense space-ekzoplanete lives which will be esclusivi, and, therefore, crisis-free, conflict-free, comprehensive and meaningful, anthropocosmos-highly spiritual (divine M. Berdyaev), and, therefore, progressive and virtually eternal as the life of society, which is composed of such anthropocosmos educated individuals.

Solved zagalnoosvitnioi sense anthropocosmos spiritual world picture, which is to solve the problem of the choice of life strategies of mankind, the search for new ways of civilization development, in particular, resettlement anthropocosmos-conscious part of humanity for exoplanets space with the aim of preserving the gene pool of humanity and creation of human cosmically-ekzoplanete civilization. Paciano that traditional spirituality is unable to provide a solution to these civilizational issues. She now can only be used as a primitive, the initial component in the formation of anthropocosmos spirituality.

Keywords: anthropocosmos-spirituality pictures of the world; anthropocosmic spirituality; anthropocosmic education; anthropocene education; information and high-tech scientific and technological progress; space-extraterrestrial civilization; space-ekzoplanete civilization

© Н.В. Поліщук, 2016

Особенности формирования духовной картины мира в молодежи в эпоху информационно-высокотехнологического научно-технического прогресса

Н.В. ПОЛИЩУК

Ровенский государственный гуманитарный университет, Ровно, Украина

Авторское резюме

В статье обоснована необходимость формирования духовной картины мира, особенно, антропокосмической, у молодого поколения на современном этапе развития много кризисного мирового и, в том числе, украинского общества. Предложено определение новых терминов: антропокосмически-духовная картина мира, антропокосмическая духовность, антропокосмическое мировоззрение и ряда других антропокосмических понятий и определений в современном философско-педагогическом дискурсе. Представлена модель формирования антропокосмически-духовной картины мира у молодого поколения в условиях информационно-высокотехнологического научно-технического прогресса и авторская трактовка ее философско-образовательной, педагогической и духовной сущности.

Доказано, что сформировавшись в сознании молодого человека антропокосмически-духовная картина мира позволит ей в условиях неотвратимого в недалеком будущем краха человеческой цивилизации, если он не решит нынешние глобально-цивилизационные кризисы и не избежит геокосмических катастроф, понять смысл космически-экзопланетной жизни, которая будет бесклассовой, а, следовательно, бескризисной, бесконфликтной, полноценной и содержательной, антропокосмически-высокодуховной (божественной за Н. Бердяевым), а, следовательно, прогрессивной и практически вечной, как и жизнедеятельность общества, которое будет состоять из таких антропокосмически воспитанных личностей.

Раскрыто общецивилизационный смысл антропокосмически-духовной картины мира, который заключается в решении проблемы выбора жизненных стратегий человечества, поиска новых путей цивилизационного развития, в частности, переселение антропокосмически-сознательной части человечества на экзопланеты космоса с целью сохранения генофонда человечества и создания человеческой космически-экзопланетной цивилизации. Показано, что традиционная духовность не в состоянии обеспечить решение этих цивилизационных проблем. Она уже сейчас может использоваться только как первобытная, начальная составляющая при формировании антропокосмической духовности.

Ключевые слова: антропокосмически-духовная картина мира; антропокосмическая духовность; антропокосмическое образование; антропокосмическое воспитание; информационно-высокотехнологичный научно-технический прогресс; космически-инопланетная цивилизация; космически-экзопланетная цивилизация

Постановка проблеми. Нинішнє українське суспільство знаходиться на стадії еволюції дикого капіталізму – первісного нагромадження капіталу, крайнього зубожіння основної маси населення і тотальної корупції та в стані гібридної війни з Росією. Як показує, на жаль, негативний досвід людства, на цьому етапі найбільш активно чиниться зло. Гуманізм і духовність людей морально пригнічують, а носіїв цих найвищих досягнень культури людства нерідко фізично знищують. Суспільство на такому етапі цивілізаційного розвитку катастрофічно хворе духовно і традиційна духовність, яка сформувалася на протязі тисячоліть існування людства, вже неспроможна знищити зло, а тим більше сподіватися, що воно зникне в результаті самодовільної дисипації. На такий процес необхідні століття [5], а то й тисячоліття, протягом яких, з великою ймовірністю, людство загине внаслідок геокосмічних катастроф або непереборних глобальних цивілізаційних криз, які вже спостерігаються й нині.

Отже, варто констатувати, що традиційна духовність не справилася з завданням вилікувати духовно хворе суспільство. На цю духовно-моральну кризу не тільки українського, але й світового суспільства накладається ще ряд небезпечних глобальних криз: суспільно-демографічна, воєнно-політична, економічно-енер-

гетична, еколого-кліматична, ментально-цивілізаційна, антропологічна та інші глобальні кризи і геокосмічні катастрофи, які загрожують знищити не тільки людство, але й планету, на якій воно та вся фауна і флора існують [11]. Для людства, принаймні його антропокосмічно налаштованій частині – лідерам освоєння космічних об'єктів, у недалекому майбутньому (прогнозовано з середини ХХІ ст.) виникне нагальна необхідність переселення на штучні космічні утворення і відповідні планети в межах Сонячної системи, а згодом і на екзопланети космосу з метою збереження генофонду людства і створення космічно-екзопланетної (КЕП) цивілізації.

Новий, високий рівень антропокосмічно-духовно-моральної культури молодої людини, яку, як очевидно, необхідно вводити уже в наш час в освітньо-виховний простір, навіть у межах нинішнього освітнього простору, в контексті людиноцентризму (за В.Г. Кременем) [7], дасть можливість їй утвердитися, гідно відкритися людям, виявити до них почуття глибокої поваги і любові, бути вірним ідеям гуманізму й антропокосмізму та прагнути до їх реалізації у процесі своєї життєдіяльності в умовах інформаційно-високотехнологічного науково-технічного прогресу (ІВТ НТП), тобто стати антропокосмічно-духовно-моральною осо-

бистістю нової КЕП цивілізації людства [12].

Мета дослідження полягає у високодуховному формуванні українського суспільства шляхом модернізації системи освіти у напрямку формування у молоді високодуховного, антропокосмічного бачення свого майбутнього не тільки на Землі, але й у космосі, оскільки відбувається інтенсивне освоєння людством космосу, а в недалекому майбутньому переселення на його екзопланети перш за все антропокосмічно вихованої молоді – лідерів освоєння екзопланет космосу, щоб забезпечити збереження генофоду людства і створення КЕП людської цивілізації.

Згідно з думкою знаного психолога І. Кона «в ХХ ст. темпи зміни нової техніки стали випереджати темпи появи нових поколінь. З цієї проблемою молоді ми вступили у ХХІ ст.» Нові цивілізаційні зміни висувують перед молоді людиною і її освітою нові вимоги, оскільки сучасна цивілізація вступила в новий тип прогресу – інноваційно-антропокосмічний, який характеризується інтенсивним освоєнням космосу, високим динамізмом, швидкою зміною знань, інформації, технологій [6, 19]. Все це нові риси ментальності молоді людини, які має виховувати вже сучасна школа.

Аналіз досліджень і публікацій. Згідно з міркуваннями академіка М. Маркова: «У кожний даний історичний момент на основі людського досвіду і на рівні експериментальних можливостей цього історичного моменту у людей формується певна картина світу. Вона відображає об'єктивний світ у тій мірі і з тією точністю, яка дається людським досвідом у дану епоху, з тим реальним багатством фарб, які в дану епоху вловлює практика. У майбутньому, можливо, виникне протиріччя з досвідом і доведеться інакше уявляти собі це «дещо», перемальовувати деяке місце картини світу». У [3, с. 147] говориться: «У наш час» «картинність» у наукових уявленнях здебільшого зникає. Існуючий образ світу у сучасній науці виявляється блідим, холодним і позбавленим наочності порівняно з мальовничими образами первісних картин світу. Таку картину світу називають холодною. Холодна картина світу (ХКС) далеко відстає від морально-духовної картини світу. ХКС будується як незалежна від автора (людини) система пояснення закономірностей фізико-космічної та біологічної реальності. У ній немає місця жодним «я думаю», «я сприймаю», «мені здається» тощо. Елементами ХКС є явища природи, Космосу, енерго-матеріально-інформаційні процеси Всесвіту в їх абстрактних формально-логічних і фізико-математичних вираженнях. Елементи такої ХКС втрачають усе неповторне й унікальне, яке стає ніби-то «неістотним», тому що не охоплюється структурними закономірностями даної наукової картини світу (НКС). Коли таку НКС розглядають як останнє слово науки, то вона по-

чинає служити бездуховності та стає холодною, антигуманною, безбожною. І все це є знуцанням над людиною, її приниженням, фактично запереченням як істоти духовної, богоподібної».

На протязі всього життя кожна людина, як об'єкт космічного, всесвітнього простору, як суб'єкт наділений розумом, поряд з повсякденними матеріальними турботами про своє життєзабезпечення, невпинно, дивлячись на зоряне небо, думає над проблемами вселенського масштабу і намагається в своїй свідомості поряд з фізичною, науково-філософською (матеріальною) картиною світу [4], сконструювати в дитинстві й юності свою власну антропокосмічно-духовну картину світу, ще не послуговуючись тією чи іншою світовою, загальною визначеною (світською чи релігійною) картиною світу, про існування якої вона можливо ще не знає і за допомогою якої вона намагається існувати не тільки біологічно, але й духовно, творчо взаємодіяти з суспільством, природою і Всесвітом й творити свою долю та керуватися нею в різних, часом конфліктних і навіть трагічних, ситуаціях, інакше людина втратить сенс життя.

Згідно [8, с. 359], «Сенс життя є суттєвим, фундаментальним атрибутом суб'єкта життя, незалежно від того, чи йдеться про конкретну особистість, чи про релігійно-ідеалістичну персоналіфікацію світу (Бог, Абсолютна ідея, світовий дух). Сенс життя полягає в забезпеченні прогресу як об'єктивного світу, так і особистості, який втілюється у формі та визначається змістом ідеалу. Усвідомлення сенсу життя передбачає вільний вибір індивіда».

Отже, в процесі розвитку світогляду окремої людини на протязі її життя, а також людської спільноти взагалі та нагромадження ними знань, зокрема, й антропокосмічних, в них складається певна картина світу, в тому числі й антропокосмічно-духовна.

Необхідно, щоб з різних сфер релігійної і світської культури в кожній молодій людині вироблялися свої основи антропокосмічно-духовної картини світу, які мають базуватися на прогресивних елементах різних світських і релігійних та інших картин світу. Звичайно, що дітям і навіть більшості молодих людей, ще невідомі вищезгадані різноманітні картини світу. Для такої категорії населення України в першу чергу стають відомі християнські і практично-життєві цінності, з яких і потрібно починати формувати сучасну антропокосмічно-духовну картину світу. До антропокосмічно-духовної картини світу вже нині необхідно включити й антропокосмічні світогляд і свідомість особистості. У праці [3, с. 148] наголошується: «У створеному Богом Всесвіті живуть міради духовних істот – дітей Божих, з'являються й функціонують численні цивілізації (космічно-інопланетні (КІП) цивілізації [10] – автор) духовно-розумних істот, однією з

яких є і наша земна цивілізація. Оцінити посправжньому нашу людську цивілізацію, її унікальність ми зможемо лише тоді, коли познайомимося зі спорідненими і неспорідненими (КІП – автор) цивілізаціями Галактики і Метагалактики. Наш космологічний вимір, наша космологічна тілесність означає, що ми, люди, пов'язані з космічним життям численними матеріально-речовинними, матеріально-енергетичними й енерго-інформаційними факторами. Ми живемо у польовому космічному середовищі: гравітаційному, електромагнітному, зокрема у світловому полі нашого Сонця (одній з зірок космосу – автор), у корпускулярному (космічні промені), у звуковому й магнітному полі Землі, в її атмосфері тощо. Наше природне життя залежить від біосфери Землі, від речовинно-польового круговороту на планеті Земля, у Сонячній системі, у нашій Галактиці та Метагалактиці. Але людина живе і вмирає й до сьогоднішнього дня як природна, космічна істота. Живучи у своєму космічному середовищі, людина має визначити своє особисте ставлення до нього, своє розуміння космічного докільля, своє пізнання космології та космофізики. Але великою і незбагненою таємницею залишається те, що людина є не лише природно-космічною істотою. Неможливо зрозуміти людину без урахування її антропокосмічно-духовної, надприродної сили, заперечення якої у ХХ ст. катастрофічним (для людства і всього живого на Землі – автор [10]). Людина є ноологічною особистістю зі своїми численними душевно-духовними ознаками, характеристиками, атрибутами. Становище людини у структурі Всесвіту, в природному (перш за все на Землі – автор) космічному середовищі є надзвичайно драматичним, а за М. Бердяєвим, навіть трагічним».

Виклад основного матеріалу. На основі проведених нами досліджень [1, 2, 10 - 17] наведемо визначення введених нами термінів, які мають стати основоположними в антропокосмічній педагогіці та філософії освіти в світлі нової космологічної концепції:

– антропокосмізм – комплекс ідей, який характеризується переконанням про нерозривність зв'язку долі людства з освоєнням космосу, бере свій початок з античності. Нині це філософський і науковий світогляд, згідно з яким людина, її думки і діяльність ставляться в центр світової еволюції. В педагогіці антропокосмізм вилився в теорію ненасильницького виховання і формування КІП мислення, спрямованого на постановку і мирне розв'язання загальнолюдських проблем шляхом переселення антропокосмічно налаштованої частини людства на інші планетні системи космосу типу Сонячних (а їх тільки в нашій Галактиці, Чумацькому Шляху близько 40 мільярдів) і розуміння себе як активної частинки світобудови;

– антропокосмічно-духовна картина світу – це сукупність знань та уявлень у свідомості

людини про найвищі антропокосмічні духовні цінності, які виробило людство на протязі історії свого розумного існування, які мають складати сенс її антропокосмічно-духовного життя, бути керівною життєво-духовною ідеєю до взаєморозуміння і взаємодії з іншими людьми, суспільством, природою, КІП цивілізаціями, Всесвітом і Богом, інакше людина розумна буде позбавлена сенсу життя. Антропокосмічно-духовна картина світу складає основу життєво-духовного світу людини;

– антропокосмічна духовність – категорія людського буття, що виражає здатність до виходу людини за межі вузько земного, соціально інтегрованого існування у сферу єдиної «духовної батьківщини» – високорозвиненої і високодуховної КІП цивілізації й майбутнього практично вічного існування такої цивілізації; це почуття й усвідомлення невідворотної реальності майбутнього переселення людей на інші планети космосу, яка має безпосередньо чи опосередковано спрямовувати життєдіяльність людини у напрямку єдності об'єктивного і суб'єктивного стосовно антропокосмізму людського життя. Вона включає традиційну духовність як складову, початкову стадію формування нової, більш всеохоплюючої духовності, що включає окрім, земної духовності, й високу та надвисоку духовності КІП і КІП цивілізацій всього Всесвіту. Формується через антропокосмічні освіту й виховання, космізацію людського буття, антропокосмічні свідомість і світогляд, освоєння духовної культури космічних цивілізацій, виховання космічно-екзопланетної (божественної) особистості;

– антропокосмічний світогляд – система філософсько-антропологічних і антропокосмічно-педагогічних поглядів на космос, як майбутню антропокосмосферу, покликаних формувати антропокосмізм у людей, сукупність знань про планетарну і космічну еволюцію, про структуру світобудови, про місце розумної матерії та інших видів матерії в масштабах космосу й осмислення своєї ролі і значення в космічному еволюційному процесі, в ході якого сприяти якісному переходу розумної матерії Землі із планетарного стану в стан інопланетної космічної сили шляхом розселення людства в масштабах Сонячної системи із перспективою виходу на галактичні та метагалактичні системи;

– антропокосмічна філософія освіти – це предмет філософії, який базується на антропокосмізмі й охоплює питання всезагального зв'язку людини, людства і Всесвіту, на уявленні, що людина – це закономірне явище не тільки в масштабах Землі, як космічного об'єкта, але й всього нескінченного космосу; формує підрастаючі покоління в дусі антропокосмізму, космізації людського буття, антропокосмічні: свідомість, світогляд й духовність та визначає методологію формування КІП особистостей

(образи людей майбутнього, лідерів заселення космосу у період загострення глобальних криз сучасності, які можуть привести людство до апокаліпсису, створення ними антропокосмічної цивілізації на основі досягнень ІВТ НТП та космонавтики); пропонує способи зв'язку й спілкування з більш високорозвиненими і високодуховними космічними цивілізаціями з метою запозичення у них більш фундаментальних знань і досвіду; визначає першочергові умови виживання людства на Землі і в космосі, які вимагають свого невідкладного рішення уже в наш час на основі антропокосмічних виховання, освіти й навчання з використанням антропокосмічної педагогіки;

– антропокосмічна цивілізація – складова частина антропокосмосфери, що охоплює частину людства, сукупність КЕП особистостей, яка переселилася в космос і живе та діє в ньому, забезпечуючи високий рівень суспільного розвитку матеріальної і духовної культури, досягнутий нею за рахунок освоєння об'єктів Всесвіту і взаємодії з високодуховною (божественною) космічною надцивілізацією, як з союзом з космічних цивілізацій, яка можливо існує і являє собою надсуспільно-економічну формацію;

– антропокосмічна освіта – система випереджаючого педагогічного впливу на учнів і студентів з метою надання їм знань про будову й еволюцію Всесвіту, про місце людини і людства в ньому, про процеси і результати дослідження й освоєння космосу, формування в них антропокосмічних свідомості, духовності й світогляду, які базуються на усвідомленні людиною своєї єдності з космосом і матеріальними об'єктами Всесвіту та їх системами й еволюцією світобудови, підготовки їх як майбутніх спеціалістів космічної галузі, астрономії, космогонії і космології, формування КЕП особистостей, які будуть здатні переселитися і жити на інших екзопланетах космосу, а також утворити в майбутньому високоосвічену й високодуховну КЕП цивілізацію, яка буде спілкуватися з іншими високодуховними космічними цивілізаціями й допомагати землянам;

– антропокосмічна педагогіка – наука, яка базується на антропокосмізмі й охоплює питання антропокосмічного виховання, антропокосмічної освіти й навчання підростаючого покоління в дусі антропокосмізму, антропокосмічної свідомості, антропокосмічного світогляду, антропокосмічної духовності й визначає методологію й методи формування КЕП особистостей – лідерів колонізації космосу у період загострення демографічної, антропологічної, екологічної, кліматичної термоядерної, ресурсно-продовольчої, духовно-моральної, освітньої, ментальної й інших глобальних криз сучасності, які можуть привести до апокаліпсису і визначає першочергові умови виживання людства на Землі і в космосі, які вимагають

свого невідкладного рішення уже в наш час;

– антропокосмічне виховання – це теорія і практика антропокосмічної педагогіки, яке подає методи, прийоми і засоби формування усвідомлення природної єдності життя особистості з життям всього безмежного космосу. В цьому зв'язку, важливим завданням антропокосмічного виховання є донесення до свідомості вихованця єдності свого особистого життя з життям у майбутній людській КЕП цивілізації;

– КЕП цивілізація – це людська спільнота КЕП особистостей на екзопланетах космосу – майбутні космічні поселення спільноти землян, які утворюють антропокосмосферу – зону в космосі, в якій житимуть і освоюватимуть енергетичні й матеріальні ресурси об'єктів Всесвіту космічні спільноти КЕП (божественних) особистостей, які будуть являти собою гармонію найвищих якостей розуму, духовного багатства, моральності, високорозвинутого інтелекту, божественності при гармонійному сполученні з емоційним і фізично досконалим тілом, спрямовані на реалізацію творчих потенціалів у масштабах Землі та космосу, які здатні жити в космосі в умовах високорозвинутої і високодуховної КЕП цивілізації, бути мудрими, любити Бога, спілкуватися і переймати знання та досвід інших космічно-інопланетних високодуховних цивілізацій, творити на благо людства як на Землі, так і в космосі;

– КІП цивілізація – суспільство інопланетян на об'єктах космосу, які досягли далеко вищого рівня розвитку, ніж земна цивілізація.

Наука майбутнього якраз і покликана допомогти землянам ідентифікувати себе в антропокосмічному сенсі, представити себе породженням космосу і носіям розуму у Всесвіті, оскільки позаземні носії розуму поки що не виявлені з їхніми високими гуманізмом, духовністю і моральністю. В разі непереселення в космос і невстановлення контакту з інопланетними цивілізаціями, людство як замкнена система деградує, виродиться, бо в кожній замкненій системі згідно з положеннями синергетики відбуваються лише процеси, що ведуть до збільшення ентропії, тобто хаосу, безладу, що веде в кінцевому результаті до краху цивілізації. Щоб уникнути цього необхідний не просто вихід у космос, зокрема ближній, а і в далекий, де можлива зустріч з інопланетянами, а отже, стане можливим спілкування і співробітництво з ними і, як результат, буде здійснюватися обмін досвідом, науковими, технічними, технологічними, культурними і духовно-моральними знаннями, енергією і речовиною. Тоді людство стане відкритою системою і буде жити практично вічно. Згідно Е. Тоффлером [18] людство розвивається хвилями. У третьому тисячолітті людство має здійснити революційний поворот до нових форм цивілізаційного прогресу, інакше настане духовна, ментальна й антропологічна криза, III світова війна, а з нею крах

людської цивілізації. Проблема позаземних цивілізацій уже стає домінуючою для багатьох наук, розширяючи в багато разів їх горизонти. І через деякий час ми звільнимся від антропоморфізму, звільнимся від його вериг у своїх уявленнях про Розум у Всесвіті, про існування в ньому, згідно з О. Базалук [1,2], розумної матерії.

Відповідно до нашої інтерпретації ІВТ НТП – це інформаційно-інноваційно-високотехнологічно-науково-техно-космічно-глобалізаційно-цивілізаційне явище, яке дало початок гігантському приросту технічних, технологічних, матеріальних, енергетичних, космічних, інформаційних, інноваційних можливостей людства і створення глобалізованої цивілізації – антропокосмічної ІВТ цивілізації і, яке суттєво деформує біологічну і духовну основу особистості – фізичний організм людини, мозок, а отже, її розум, психіку, свідомість, духовність, ментальність і науково-філософський та антропокосмічний світогляд і, яке має спонукати філософів і педагогів до створення якісно нових смислів, які має засвоювати високодуховно-моральна особистість, збагачуючи ноосферно-антропокосмічні підвалини нашої цивілізації та в майбутньому цивілізації екзопланет космосу – людина майбутньої КЕП цивілізації, яка здатна буде виконувати свою антропокосмічну функцію у Всесвіті. ІВТ НТП – це сукупність процесів корінного якісного перетворення продуктивних і виробничих сил, яке здійснюється в результаті злиття воедино наукової, технічної, технологічної, інноваційної та інформаційної революцій, космізації й глобалізації виробництва і взагалі життя, перетворення науки в безпосередню продуктивну і соціальну силу, всемірного розвитку культури, мистецтва і, на жаль, регресу духовності. Проте епоха ІВТ НТП містить в собі й величезний потенційний гуманістичний потенціал, тільки його потрібно виявити і використати. В час ІВТ НТП діяльність людства перейшла всі межі біологічної реальності і стала визначатися досягнутою могутністю розуму і космічними, технічними, технологічними, інформаційними та інноваційними можливостями людства. Отже, доки в ІВТ НТП не будуть внесені належні духовно-моральні засади й цілі, особливо антропокосмічні, існує реальна небезпека краху як для людської особистості, так і для людства в цілому. Адже одна із характерних особливостей сучасного світу – загострення всіх проблем, а головне духовно-моральних.

Духовний занепад людини – це втрата почуттів: правди, совісті, віри, доброти, співпереживання, людяності, здатності любити, боготворити Творця Всесвіту та в існуванні інших антидуховно-аморальних вчинків, що проявляється в депресивних станах, неврозах, стресах, страхах, істерії, розпачі та втраті сенсу життя. Ці стани не ліквідуються тренінгами та са-

могіпнозом і навіть за допомогою психологів-практиків, якщо людина не володіє власною стійкою духовною картиною світу. Духовний занепад людини обов'язково тягне за собою втрату фізичного стану – здоров'я. Психозичні хвороби окремої людини поширюються на всю сім'ю, яка є первісною коміркою нації, в результаті духовно і фізично занепадає держава. Тому необхідно повернути первісне значення поняттям «духовний» та «духовність» часів Ісуса Христа та декількох століть після нього, бо часто забувається їх святе втілення від Духу Святого. Духовне життя – це перш за все існування кожної людини з Богом, з Біблією, з християнським переконанням у безсмертя душі та настанням якщо не людського суду і осуду, то страшного суду Божого [3, 9]. Духовна допомога, яка приходить у результаті формування в свідомості людини антропокосмічно-духовної картини світу, здійснюється в тому числі за допомогою віри в Бога і поклоніння йому та виконання заповідей і настанов Святого писання, яке необхідно якнайактивніше вводити в навчальний процес у навчальних закладах всіх рівнів акредитації. Звичайно, в справі формування антропокосмічно-духовної картини світу в молоді, велику допомогу можуть надати світські особи – психологи, лікарі, вчителі, викладачі, письменники, митці, а також служителі релігійного культури – священники різної ієрархії. Духовна допомога у формуванні антропокосмічно-духовної картини світу неодмінно має бути зв'язана з духовним і фізичним оздоровленням особи, її сім'ї, а в кінцевому підсумку держави, бо на них сходить благодать Святого Духа [3, 9.].

Таким чином, в основу формування антропокосмічно-духовної картини світу в православному і католицькому середовищах, яка має доленосне значення, а отже, визначає сенс життя молоді людини, необхідно покласти духовну картину світу первісних християн часів Ісуса Христа та його апостолів і послідовників перших двох століть після смерті Ісуса Христа, яка найбільш досконало викладена в Біблії і тогочасних релігійних писаннях, водночас наповнюючи її сучасними світськими духовними цінностями, а також необхідно використовувати світську художню літературу, шедеври мистецтва, музики, приклади з життя велетів людського духу (Конфуцій, Платон, Демокрит, Аристотель, Аквінський, Августин, Філон, Макиавеллі, Леонардо да Вінчі, Кальвін, Вольтер, Локк, Руссо, Кант, Дідро, Гельвецій, Камю, Ніцше, Маркс, Поппер, Ясперс, Арон, Арендт, Деррида та ін.).

Отже, формування антропокосмічно-духовної картини світу молоді людини повинно складатися з таких основних складових:

– неперервна випереджаюча освіта та антропокосмічна освіта і виховання на прикладах життя і праць веле-

тів духу людства й антропокосмізму;

- традиційна духовність;
- релігійна і світова культура (релігієзнавство, культурологія тощо);
- світське і релігійне виховання ноосферно-антропокосмічної духовності;
- фізичний і розумовий фізичний розвиток;
- біблійні вчення та повчання пророків;
- божественні заповіді і вірування первісних християн (апологетика);
- нагірна проповідь Ісуса Христа і його «Золоте правило»;
- народна мудрість;
- кращі зразки мистецьких і духовних творів та духовна музика;
- світський і християнський світогляд і ментальність;
- сучасна науково-філософська картина світу;
- антропокосмічні філософія, педагогіка та психологія.

Аналізуючи структурні елементи антропокосмічно-духовної картини світу, наведені вище, можна стверджувати, що їх формування в молоді, як і фрагментів нової картини світу значно розширює можливості наукового пізнання не тільки гуманітарно-наукової картини світу, а й соціально-гуманітарних, а також природних явищ і процесів, які вже не тільки сьогодні постають перед людством, а й у перспективі, якнайактуальніші проблеми, тривоги і сподівання людства впродовж третього тисячоліття [20]. В цій же праці відзначається, що: «... людство дивним чином підпорядковується своїй інструментальній похідній (за нашою термінологією ІВТ НТП – автор), оскільки вона потребує невинного служіння собі. Отже, людство майже непомітно і начебто природно-закономірно потрапляє у залежність від власного інструментарію (ІВТ НТП – автор), втрачаючи свою волю і свободу (а отже, й духовність – автор). Сучасна гуманітарно-наукова картина світу (а отже, й антропокосмічно-духовна – автор) набуває свого істинного вигляду лише в контексті цілісних, духовно-екзистенційних уявлень і переживань особистості, що намагається не тільки пізнати Всесвіт, а й жити в гармонії з ним. Орієнтація на гуманістичні (антропокосмічно-духовні – автор) цінності стає нині центральною настановою пізнання та перетворення дійсності. Отже, розвиток сучасної гуманітарно-наукової картини світу (а отже, й антропокосмічно-духовної – автор) є одним з аспектів пошуку нових світоглядних сенсів і відповідей на історичні виклики, що постали перед сучасною цивілізацією. Загальнокультурний сенс гуманітарно-наукової картини світу (а отже, й антропокосмічно-духовної – автор) визначається її причетністю до рішення проблеми вибору життєвих стратегій людства, пошуку нових шляхів цивілізаційного розвитку» [20, с. 210].

Формування антропокосмічно-духовної картини світу розпочинається з початкової або первісної її складової, з використання положень і методів традиційної духовності. Її реалізація розпочинається в ранньому дитинстві та юності з духовного родинного виховання (батьки, близькі рідні, добрі знайомі), потім дитячий садок (вихователі, методисти), продовжується в школі (вчителі загального профілю, класні керівники, методисти, шкільні психологи, вчителі суспільнознавчих предметів), а також у разі відвідування богослужінь у тому чи іншому Божому храмі (священнослужителі різних конфесій та ієрархії) і святкуванні різних великих релігійних свят (Різдво Христове, Пасха, воскресіння Ісуса Христа, пости, храмові свята та дні відзначення великих святих, пророків, апостолів, мучеників за Віру тощо), під час екскурсій до театрів, музеїв, художніх виставок і галерей, де експонуються предмети високого мистецтва, при читанні Біблії, художніх, історичних творів та творів і біографій велетів людського духу, при влаштуванні зустрічей з визначними людьми свого краю тощо. Багато корисного з цієї тематики можна почерпнути з релігійних передач радіо, телебачення та в Інтернеті, а часом і під час перегляду кінофільмів, присвячених життю й діяльності визначних світських і релігійних діячів минулого і сьогодення.

В подальшому більш досконало антропокосмічно-духовна картина світу в свідомості молоді людини формується під час навчання у вузі, де вже на високому філософсько-освітньому, навчально-науковому, методичному і методологічному рівні авторитетними академіками вищої школи, професорами і висококваліфікованими викладачами різного профілю проводяться різноманітні заняття як з спеціальних, так і суспільнознавчих предметів. Основне це те, що у вузах вже читаються астрономія, філософія, а в деяких і філософія освіти, сучасні концепції природознавства та загальна і теоретична фізика, які формують у свідомості студентів сучасну науково-філософську картину світу, яка являється базовою для формування практично завершеної антропокосмічно-духовної картини світу. Цьому суттєвим чином має сприяти і вивчення у вузах філософії освіти [13] в світлі нових космологічної й антропокосмічної концепцій. Її формування потрібно продовжувати все життя при самостійному добуванні знань, а також у процесі післядипломної освіти і на різного роду курсах підвищення кваліфікації та стажуванні. Як говорить народна мудрість: «Вік живи – вік учися», тоді володітимеш можливим максимумом знань про світське і релігійне життя людської цивілізації, про антропокосмічну духовність і розвиток Всесвіту, а отже, і про КІП і можливу людську КЕП цивілізацію (розумне життя у Всесвіті).

Висновки. Отже, оволодівши вищезазначеними знаннями, молода людина сформує в своїй свідомості антропокосмічно-духовну картину світу і її життя буде повноцінним та змістовним, антропокосмічно-високодуховним (божественним за М. Бердяєвим), а відтак, прогресивним, як і життєдіяльність суспільства, яке складатиметься з таких особистостей. Загальнолюдський сенс антропокосмічно-духовної картини світу також по-

лягає у вирішенні проблеми вибору життєвих стратегій людства, пошуку нових шляхів цивілізаційного розвитку, зокрема переселення частини людства спочатку на штучно створені житлові космічні комплекси і найбільш придатні для життя планети Сонячної системи (Місяць, Марс орієнтовно в 2030 році), а згодом і на екзопланети космосу та створення на них людської антропокосмічно-високодуховної КЕП цивілізації.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Базалук О.А. Космические путешествия – путешествующая психика: курс лекций / О.А. Базалук. – К.: КНТ, 2012. – 424 с.
2. Базалук О.А. Философия образования в свете новой космологической концепции: учебник / О.А. Базалук. – К.: Кондор, 2010. – 458 с.
3. Васянович Г.П. Ноология личности: Навчальний посібник для студентів і викладачів / Васянович Г.П., Онищенко В.Д. – Львів: «Сполом», 2007. – 217 с.
4. Дышлевый П.С. Естественнонаучная картина мира как форма синтеза знаний / П.С. Дышлевый // Синтез современного научного знания. – М.: Наука, 1973. – С. 94–120.
5. Дубровский Д.И. К анализу структуры субъективной реальности / Д.И. Дубровский, Е.В. Черносвитов // Вопросы философии. – 1979. – №3. – С. 57–64.
6. Коновальчук І.І. Теорія і технологія реалізації інновацій у загальноосвітніх навчальних закладах: Монографія / І.І. Коновальчук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Франка, 2014. – 464 с.
7. Кремень В. Г. Структурна модернізація освіти в контексті цивілізаційних змін / В. Г. Кремень // Педагогіка і психологія. – 2011. – № 2(71). – С.4–13.
8. Кремень В. Г. Філософія: Логос, Софія, Розум: підруч. для студ. ВНЗ / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. – К.: Книга, 2006. – 432 с.
9. Мень А. Мировая духовная культура. Христианство. Церковь: Лекции и беседы. – М.: Фонд им. А. Меня, 1997. – 672 с.
10. Полищук Н.В. Воспитание духовного космически-ориентированного человека будущего (философско-образовательный аспект) / Н.В. Полищук // Философия образования. – 2014. – № 6/57. – С. 11–20.
11. Поліщук Н.В. Інформаційно-високотехнологічний науково-технічний прогрес у контексті формування духовності молоді: монографія / Н.В. Поліщук. – Рівне: О. Зень, 2014. – 480 с.
12. Полищук Н.В. Космизация человеческой деятельности и воспитание духовных личностей космически-инопланетного будущего в третьем тысячелетии / Н. В. Полищук // Future human image. – Kiev, 2014. – № 1(4). – С. 96–101.
13. Полищук Н. В. Философия образования – фундатор духовности молодого поколения в эпоху научно-технического прогресса [Текст] / Н. В. Полищук // Философия образования. – Новосибирск, 2013. – № 2(47). – С. 166–172.
14. Поліщук Н.В. Необхідність становлення антропокосмічної педагогіки у ХХІ столітті (філософсько-освітній, педагогічний і духовний аспекти) / Н.В. Поліщук // Грані. Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах. – Дніпропетровськ, 2016. – № 3(131) березень. – С. 17–25.
15. Поліщук Н.В. Філософсько-освітня концепція антропокосмізму та духовні перспективи існування людської цивілізації в епоху інформаційно-високотехнологічного прогресу / Н.В. Поліщук // Грані. Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах. – Дніпропетровськ, 2014. – Вип. 12(116) грудень. – С. 6–11.
16. Поліщук Н.В. Філософсько-освітні перспективи пізнання Всесвіту та виховання духовних людей космічно-інопланетного майбутнього / Н.В. Поліщук // Философия и космология/Philosophy and Cosmology 2013. – Киев, 2014. – С. 190–200.
17. Поліщук Н.В. Філософсько-освітній аспект необхідності становлення антропокосмічної духовності молоді в контексті інформаційно-високотехнологічного науково-технологічного прогресу / Поліщук Н.В. // 36. наук. праць «Гілея»: науковий вісник, 2016. – Вип. 107. – С. 313–319.
18. Тоффлер Элвин. Третья волна // Элвин Тоффлер. – Москва: ООО «Фирма «Изд-во АСТ», 1999. – 784 с.
19. Урсул А. Д. Человечество, Земля, Вселенная (Философские проблемы космонавтики) / А. Д. Урсул. – М.: Мысль, 1977. – 264 с.
20. Чернова Л.П. Закономірності формування нової картини світу / Чернова Л.П. // Гілея: науковий вісник: збірник наукових праць / гол. ред. В.М. Вашкевич. – К.: «Видавництво «Гілея», 2014. – Вип. 89(100). – С. 205–210.

Стаття надійшла до редакції 19.06.2016

REFERENCES:

1. Bazaluk, O.A., 2012. Kosmicheskie putehestvija – putehestvuyehaja psixika: kurz lekci [Space travels – traveling mentality: a course of lectures]. Kiev (in Russian).
2. Bazaluk, O.A., 2010. Filosofija obrazovanija v svete novoi kosmologicheskoi koncepcii: uchebnik [Philosophy of education in light of the new cosmological concept: tutorial]. Kiev (in Russian).
3. Vasjanovich, G.P., Onichcenko, V.D., 2007. Noolojija osobistosti [Noologia persons]. Lviv (in Ukrainian).
4. Dihlevii, P.S., 1973. Estestvennonauchnaja kartina mira kak forma sinteza znanii [Natural-science picture of the world as the form of synthesis of knowledge]. Sintez sovremennogo naychnogo znanija, 94-120 (in Russian).
5. Dubrovckii, D.I., Chernosvitov, E.V., 1979. K analizu cstrukturii cubektivnoi realnosti [To the analysis of structure of a subjective reality]. Voprosi filocofii 3, 57-64 (in Russian).
6. Konoval'chuk, I.I., 2014. Teorija I tehnologija realizacii innovacii u zagalnoocvitnix navchalnix zakladax: monografija [The theory and technology of realization of innovations in general educational educational institutions: monography]. Gitomir (in Ukrainian).
7. Kremen, V.G., 2011. Strukturna modernizacija osvitu v konteksti civilizacii zmin [Structural modernization of formation in a context a civilization of changes]. Pedagogika i psixologija 2[71], 4-13 (in Ukrainian).
8. Kremen, V.G., 2006. Filosofija: Logos, Sofija, Rozum: pidruchnik [Philosophy: The Logos, Sophia, Mind: tutorial]. Kiev (in Ukrainian).
9. Men', A., 1997. Mirovaja duxovnaja kultura. Xristianstvo. Cerkov [World spiritual culture. Christianity. Church]. Moskva (in Russian).
10. Polishchuk, N.V., 2014. Vospitanie duxovnogo kosmicheski-orientirovanogo cheloveka buduchrgo [filosofsko-obrazovatelnij aspekt] [The spiritual upbringing of the space-extraterrestrial future human [philosophical-educational aspect]]. Filosofija obrazovanija 6[57], 11-20 (in Russian).
11. Polishchuk, N.V., 2014. Informaciiini-visokotexnologijchnii naukovotexnichnij progress u konteksti formuvannja duxovnosti molodi [Scientific and technical progress and spiritually-moral becoming of youth]. Rovno (in Ukrainian).
12. Polishchuk, N.V., 2014. Kosmizacija chelovecheskoi dejatelnosti i vospitanie duxovnix lichnostei kosmicheski-inoplanetnogo buduchhego v tretem tisjacheletie [Comisaria human activity and nurturing the spirit personalities of the space-alien future in the third Millennium]. Future human image 1[4], 96-101 (in Russian).
13. Polishchuk, N.V., 2013. Filosofija obrazovanija – fundator duxovnosti mladogo pokolenija v epoxu nauchnotexnicheskogo progressa [Philosophy of formation - the base spirituality of young generation during an epoch of scientific and technical progress]. Filosofija obrazovanija 2[47], 166-172 (in Russian).
14. Polishchuk, N.V., 2016. Neobxidnist' stanovlennja antropokosmichnoi pedagogiki u XXI stolitti [filosofs'ko-osvitnij, pedagogicnij i duxovnij aspekti] [Necessity of becoming antropospace pedagogics in XXI century [philosophical-educational, pedagogical and spiritual aspects]]. Grani. Naukovotoreticnij i gromads'kopolitichnij al'manax 3(131), 17-25 (in Ukrainian).
15. Polishchuk, N.V., 2014. Filososfs'ko-osvitnja koncepcija antropokosmizmy ta dyxovni perspektivi isnuvannja lyds'koi civilizacii v epoxu informaciiinovisokotexnologijchnogo progressu [Philosophical and educational concept anthropocosmism and spiritual perspectives of human civilization in the era of information and high-tech progress]. Grani. Naukovotoreticnij i gromads'kopolitichnij al'manax 12(116), 6-11 (in Ukrainian).
16. Polishchuk, N.V., 2014. Filososfs'ko-osvitni perspektivi piznannja Vsesvitu ta vixovannja duxovnix lydei kosmichno-inoplanetnogo maibutn'ogo [Philosophical and educational perspectives of knowledge Universe and education of spiritual people space-alien future]. Philosophy and Cosmology 2013, 190-200. Kiev (in Ukrainian).
17. Polishchuk, N.V., 2016. Filososfs'ko-osvitni aspekt neobxidnosti stanovlennja antropokosmichnoi duxovnosti molodi v konteksti informaciiinogovisokotexnologijchnogonaukovotexnichnogoprogressu [Philosophical-educational aspect of necessity becoming antropospace spirituality of youth in a context of information-highly technological scientifically-technological progress]. Gileja 107, 313-319 (in Ukrainian).
18. Toffler, Elvin, 1999. Tret'ja volna [The third wave]. Moscow (in Russian).
19. Ursul, A.D., 1977. Chelovechestvo, Zemlja, Vselennaja (Filosofskie problemi kosmonavtiki) [Mankind, the Earth Installed (Philosophical problems of astronautics)]. Moscow (in Russian).
20. Chernova, L.P., 2014. Zakonomirnosti formuvannja novoi kartini svitu [Laws of formation of a new picture of the world]. Gileja 89(100), 205-210 (in Ukrainian).

Полищук Наталья Владимировна – кандидат технических наук, доцент
Рівненський державний гуманітарний університет
Адреса: 33028, Рівне, вул. Остафова, 29

Polishchuk Natalia V. – PhD in technical sciences, associate professor
Rovno state humanitarian university
Address: 29, Ostafova Str., Rivne, 33028, Ukraine
E-mail: pnv202@ukr.net

Полищук Наталья Владимировна – кандидат технических наук, доцент
Ровенский государственный гуманитарный университет
Адрес: 33028, Ровно, ул. Остафова, 29